

Regeringen
li.remissvar@regeringskansliet.se
Ert dnr: LI2025/01477

Begäran om yttrande över slutbetänkandet En moderniserad fiskelagstiftning SOU 2025:89

Er beteckning: LI2025/01477

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Halland instämmer i allt väsentligt med utredarens förslag. Det är dock viktigt att försiktighetsansatsen kan beaktas i större utsträckning inom fiskeförvaltningen än vad som görs idag. Den nya föreslagna inledande syftesbestämmelse tydliggör vikten av ett hållbart nyttjande av fiskeresursen, så att nytta kan uppnås ur flera perspektiv.

Länsstyrelsen vill lyfta att det är viktigt att Havs- och vattenmyndigheten ges i uppdrag av regeringen att se över grunderna för fördelning av den tillgängliga biologiska resursen, i enlighet med utredarens förslag. Detta för att bättre nå syftet med den moderniserade fiskelagstiftningen, men också för att beakta de samhällsekonomiska aspekterna, främja livskraftiga fiskbestånd, biologisk mångfald och att långsiktigt trygga svensk livsmedelsförsörjning.

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag om införande av fiskevakter i stället för att bibehålla nuvarande fisketillsynspersoner. I dag finns förordnade fisketillsynspersoner som har länsstyrelsen som uppdragsgivare och som bedriver tillsyn i bland annat havet och de stora sjöarna med allmänt vatten. Denna tillsyn avser både fritidsfiske och i viss mån även yrkesfiske. Det finns även län där denna tillsyn bedrivs i kommunernas regi och delvis genom ersättning från länsstyrelserna. I utredningens förslag kommer de fisketillsynspersoner som länsstyrelserna i dag förordnar och som exempelvis har kommuner eller fiskevårdsområden som uppdragsgivare, att benämnas fiskevakter och endast ansvara för

kontroll av efterlevnaden av bestämmelser som är tillämpliga vid fritidsfiske i sötvattensområden. Förslaget får flera negativa konsekvenser om det antas. Till exempel kommer fiskevakter som påträffar redskap som tillhör yrkesfiskare inte ha befogenhet att kontrollera vad det är för redskap som står ute, om de har rätt maskstorlek med mera.

Om förslaget antas och det ska finnas en aktiv tillsyn av fritidsfiske i havet kan den i så fall endast utföras av anställd personal vid länsstyrelsen, Sjöpolisen eller Kustbevakningen. Det saknas i dag finansiering för att länsstyrelserna ska kunna bedriva tillsyn i den utsträckning som skulle behövas. Enligt förslaget kommer det krävas att personal anställs, de behöver nautisk utbildning för att få framföra båt i tjänsten, i vissa fall behöver även båtar införskaffas. Det kommer även att krävas en delvis ny organisation och samordning kring tillsynen, samt översyn av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Idag finansieras fisketillsynen genom sakanslaget 1:11 som fördelas av Havs- och vattenanslaget och täcker inte det behov som kommer att uppstå om utredningens förslag går igenom. Det behövs en permanent finansiering om länsstyrelserna ska kunna bygga upp en tillsynsorganisation.

När det kommer till yrkesfisket i Vättern och Hjälmaren har inte Kustbevakningen något mandat att bedriva tillsyn över yrkesfisket. Det kommer alltså inte finnas någon kontroll av yrkesfisket i dessa sjöar såvida inte länsstyrelserna anställer egna fiskevakter för att bedriva tillsyn.

Synpunkter på utredningens förslag

Nedan lyfter Länsstyrelsen de övriga ändringar som ansetts vara av vikt för Länsstyrelsens verksamhet att belysa.

10.3.6 *Den moderniserade fiskelagen ska innehålla en paragraf som upplyser om att begränsningar i fisket med stöd av fiskerätt kan meddelas med stöd av fiskevårds- och naturvårdsbestämmelser och att begränsningar även kan finnas i bestämmelser i EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.*

Länsstyrelsen tillstyrker förtydligandet enligt utredarens förslag. Det är bra att det tydligt framgår av lagen att begränsningar i fisket kan ske med hänsyn till natur- och fiskevårdsbestämmelser och att det kan vara i såväl nationell lagstiftning som i EU:s förordningar.

10.4.6 *Den moderniserade fiskelagen ska innehålla bestämmelser om begränsningar i det fiske som får bedrivas med stöd av frifiskerätt inom allmänt vatten, vid vissa stränder, skär och holmar samt i den ekonomiska zonen och den närmare omfattningen av fisket som får bedrivas med stöd av frifiskerätt i enskilt vatten*

Länsstyrelsen har redan fått en hel del samtal om denna bestämmelse. Bestämmelsen kommer initialt att få stora konsekvenser för den breda allmänhet som fiskar med mängdfångande redskap, som efter införandet inte längre kommer att få använda exempelvis nät eller ryssjor. Det kommer vara möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att få meddela föreskrifter om att personer tillåts fiska med andra rörliga redskap om beståndssituationen tillåter det. Länsstyrelsen vill framhålla att det är viktigt att tillåta fiske där bestånden är starka. Det är också viktigt att regeringen avsätter resurser till myndigheterna för att kunna ha en god övervakning av fiskbestånden.

Länsstyrelsen tillstyrker ändringen avseende hummertinor så att det totala antalet hummertinor räknas in i de sex mängdfångande redskap som kan tillåtas i fritidsfisket.

Länsstyrelsen tillstyrker även förtydligandet av att det vid långrevsfiske är 100 krokar som gäller vid fritidsfiske. Det har under årens lopp varit öppet för tolkning hur många krokar en person som fritidsfiskar faktiskt får använda. Det har av länen tolkats som att ett redskap är 100 krokar och att det därmed varit tillåtet att använda 600 krok sammanlagt.

12.4.2. *Den moderniserade fiskelagstiftningen ska innehålla bestämmelser om rapportering av fångster från fritidsfiske*

Det är bra och viktigt att det framgår av den nya bestämmelsen att datainsamling och registrering av andra arter får ske för att säkerställa kunskapsinhämtning om bestånden, men också säkerställa att fisket är hållbart och förvaltas i enlighet med lagen. De flesta av de fiskarter och bestånd som nyttjas av fritidsfisket är nationellt förvaltade arter och omfattas då inte av registreringskravet enligt kontrollförordningen. Det har i decennier diskuterats om huruvida fritidsfiskare ska kunna registrera sig och sina fångster, det är därför viktigt att Havs- och vattenmyndigheten tar detta vidare och även gör det möjligt att registrera flera arter.

16.3.4 Den moderniserade fiskeförordningen ska innehålla en bestämmelse om att Havs- och vattenmyndigheten överlåta får åt länsstyrelsen att

1. kontrollera och övervaka vattenbruksverksamhet enligt artikel 4.2 i rådets förordning (EG) nr 708/2007, och
2. utöva kontroll enligt artikel 5 i rådets förordning (EG) nr 708/2007.

Länsstyrelsen vill framhålla att det i de delar som rör kontroll och tillsyn behövs mer resurser till länen för att kunna genomföra de uppdrag och den tillsyn som föreslås i den nya fiskelagen.

16.3.7 Den moderniserade fiskeförordningen ska innehålla en bestämmelse om att länsstyrelsen ansvarar för att genomföra kontroll av fiske i havet och i sötvattensområden.

Länsstyrelsen tillstyrker att det tydligt framgår av lagstiftningen att myndigheten har ett utpekat tillsynsansvar. Det har genom åren varit diskussioner om hur omfattande länens ansvar varit och på vilket sätt tillsynen ska bedrivas. Vid prioriteringar i verksamheterna har det i perioder varit svårt att avsätta resurser för att faktiskt genomföra tillsyn. Tilldelningen av medel för att bedriva tillsyn sker genom sakanslaget 1:11, tilldelningen ser olika ut för olika län. Om Länsstyrelserna ska kunna bygga upp en fungerande tillsyn behöver länen få fasta resurser på ramen.

17.3.1 Vissa av straffbestämmelserna ska fortfarande innehålla reglering om att i ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Precis som utredaren tar upp förekommer att många överträdelser som inte utreds närmare med hänvisning till att det rör sig om ringa fall och det leder inte heller till någon påföljd. Det är viktigt att det i den nya lagen blir tydligt vad som är att betrakta som ringa fall. Överträdelser mot en reglering som införts i syfte att skydda och bevara hotade fiskbestånd borde inte kunna bedömas som ringa fall. Det läggs ner miljoner på att restaurera och reglera för att värna våra bestånd, om rättsväsendet då inte kan lagföra de som bryter mot fiskereglerna, genom att det allt som oftast blir dömt som ringa brott, skickar det helt fel signaler.

Bakgrundsinformation

Regeringen beslutade den 30 juni 2022 att uppdra åt en särskild utredare att göra en översyn av regelverket på fiskeområdet i syfte

att få till stånd en sammanhållen lagstiftning med en tydlig systematik och att anpassa regelverket till de nya unionsbestämmelserna om fiskerikontroll. I uppdraget ingick även att se över hur bestämmelserna om vattenbruk kan förenklas för att främja ett mer konkurrenskraftigt och hållbart vattenbruk (dir. 2022:92).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med länsfiskekonsulent Erika Axelsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Kristin Ovik samt Bo Gustafsson, naturvårdshandläggare medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

li.fjr@regeringskansliet.se Ange diarienummer LI2025/01477 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.